

VALTUUSTON KOKOUS

Kokousaika 9.11.2009

Paikka Kostulan koulu, Kostulantie 90, 39200 Kyröskoski

Asiat §:t 31 - 34

LUOTTAMUSHENKILÖVAALI; PERUSTURVALAUTAKUNNAN VARAJÄSENE TÄYDENNYSVAALI.....	91
TULOVEROPROSENTTI 2010	92
KIINTEISTÖVEROPROSENTIT 2010	94
TEKNISEN LAUTAKUNNAN JOHTOSÄÄNTÖ.....	97
ILMOITUKSET	99

KOKOUSAIKA

9.11.2009, klo 18.00 – 19.00

KOKOUSPAIKKA

Kostulan koulu, Kostulantie 90, 39200 Kyröskoski

SAAPUVILLA OLLEET VALTUUTETUT

Liitteenä olevan nimenhuutoluettelon mukaisesti.

MUUT SAAPUVILLA OLLEET JA KUTSUTUT ASiantuntijat

Kari Häkämies

kunnanjohtaja

Vesa Perälä

hallintojohtaja

Tiina Paloranta

talousjohtaja

LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

ASIAT

§:t 31 - 34

PÖYTÄKIRJAN TARKASTAJAT

Valtuusto valitsi pöytäkirjantarkastajiksi Jarmo Järvisen ja Jarmo Kalliolan.

PÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS JA VARMENNUS

Puheenjohtaja

Maria Härkki-Santala

Pöytäkirjanpitäjä

Vesa Perälä

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Tarkastusaika 17.11.2009, klo 12.00 mennessä.

PÖYTÄKIRJA ON KOKOUKSEN KULUN MUKAINEN

Jarmo Järvinen

Jarmo Kalliola

PÖYTÄKIRJA ON PIDETTY YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ

17.11.2009, klo 12.00 – 15.00 kunnantalossa, arkistosihteerin työhuoneessa.

Arkistosihteerin

Marja Tuomisto

Valtuutettu		P	Asia:			Asia:			Asia:		
			§			§			§		
			Jaa	Ei	Tyhjä	Jaa	Ei	Tyhjä	Jaa	Ei	Tyhjä
Alakastari Atso	Vas.	X									
Eloranta Pasi	Kesk.	X									
Frantsila Anna-Maija	Kok.	X									
Hakala Pekka	Kesk.	X									
Hannula Anne	Vihr.	X									
Haukipää Sari	Vas.	X									
Hiltunen Päivi	Kesk.	X									
Härkki-Santala Maria	Kesk.	X									
Palomäki Susanna 2) Immonen A-K	KD	X									
Järvenpää Esa	SDP	X									
Järvinen Jarmo	SDP	X									
Kalliola Jarmo	Kesk.	X									
Korpijaakko Lauri	Kesk.	X									
Lepistö Joel	SDP	X									
Lepistö Maarit	SDP	X									
Lepola Mauri	SDP	X									
Leppänen Päivi-Lea	Kok.	X									
Linnainmaa Risto	Kesk.	X									
Myllymäki Asko	Kok.	X									
Mäensivu Raija	Kesk.	X									
Mäkelä Timo	Kesk.	X									
Mäki Rauno	PS	X									
Norokorpi Eero	Kok.	X									
Osara Kallepekka	Kok.	X									
Ovaska Jouni	Kesk.	X									
Parhankangas Kirsi	Kok.	X									
Perkonmäki Jani	Kok.	X									
Pohjankuru Kirsti	Vas. sit	X									
Ponkiniemi Vilho	Vas.	X									
Ristilä Maritta	SDP	X									
Tuomi Reino	SDP	X									
Turvala Pia	Kok.	X									
Uusitalo Heikki	Kok.	X									
Westergård Raija	Vas.	X									
Väilä Liisa	Kok.	X									

P = paikalla kokouksessa

1) esteellinen

2) poissa kokouksesta

Valtuusto

9.11.2009

LUOTTAMUSHENKILÖVAALI; PERUSTURVALAUTAKUNNAN VARAJÄSENEEN TÄYDEN-
NYSVAALI

Hallitus

19.10.2009, 151 §

Hallintojohtaja Vesa Perälä, puh.050 68194:

Maarit Piittala on muuttanut paikkakunnalta 1.10.2009 ja siten menettänyt kelpoisuutensa toimia Hämeenkyrön kunnan luottamustoimessa.

Piittala on ollut perusturvalautakunnan varajäsen.

Esitys (kunnanjohtaja Häkämies):

HALLITUS esittää, että VALTUUSTO valitsee perusturvalautakuntaan varajäsenen Maarit Piittalan sijaan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Päätös:

HALLITUS hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Valtuusto 9.11.2009, 31 §

Päätös:

VALTUUSTO valitsi perusturvalautakuntaan varajäseneksi Satu Koskelan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Ote:

- . perusturvalautakunta
- . Satu Koskela
- . merkintä luottamushenkilörekistereihin

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet	Otteen tarkastetusta/tarkastamattomasta pöytäkirjasta oikeaksi todistan. Hämeenkyrössä ____/____ 200__ Pöytäkirjanvarmentaja Arkistosihteeri _____ Hallintopalvelusihteeri _____
--	--

TALOUSPALVELUT; TULOVEROPROSENTTI 2010

Hallitus

19.10.2009, 144 §

Talousjohtaja Tiina Paloranta, puh. 050 596 7522:

Kuntalain 66 §:n mukaan valtuuston on viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Koko maan tuloveroprosentin keskiarvo 2009 on 18,59 ja Pirkanmaan 18,70.

Kunnallisveron tuotto vuonna 2008 oli 25,3 milj. euroa. Vuodelle 2009 arvio on talousarviossa 26,4 milj euroa. Kunnallisveron tuotto jää noin 250 000 euroa alle arvion.

Kunnallisverojen kertymäarvio vuodelle 2010 eri prosenteilla

veroprosentti	kunnallisverotulot
19,50	25,3
19,75	25,6
20,00	25,9

Talousjohtajan lausunto:

Tuloveroprosentiksi hyväksytään 19,75. 0,25 %:n korotus merkitsee n. 300 000 euron tulolisäystä.

Talouden tasapainon aikaansaanti yksinomaan menoja leikkaamalla ei onnistu. Myös tuloja on kasvatettava. Veroprosentin nosto on siihen eniten vaikuttava keino.

Investointeja ei voida kattaa tulo-rahoituksella vaan rahoitus hoidetaan velkarahoituksella. Velanhoitokuluihin on varauduttava, sillä nykyinen alhainen korkotasoa ei jatku pitkään. Korkeiden nousu lisää edelleen kunnan menoja.

Tavoitteesta pitää veroprosentti maakunnallisella keskimääräisellä tasolla on luovuttava.

Esitys (kunnanjohtaja Häkämies):

HALLITUS esittää, että VALTUUSTO päättää vuoden 2010 tuloveroprosentiksi 19,75.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet	Otteen tarkastetusta/tarkastamattomasta pöytäkirjasta oikeaksi todistan. Hämeenkyrössä ____/____ 200__ Pöytäkirjanvarmentaja Arkistosihteeri _____ Hallintopalvelusihteeri _____
--	--

Valtuusto

9.11.2009

Päätös: HALLITUS hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Hallitus
2.11.2009, 160 §

Kunnanjohtaja Kari Häkämies, puh. 050 68 192 ja talousjohtaja Tiina Paloranta, puh. 050 596 7522:

Taloussuunnitelman valmistelun yhteydessä nollatulostavoitetta ei saavuteta tuloveroprosentilla 19,75 siitäkään huolimatta, että esitys sisältää lukuisia palvelutason karsintoja. Tämän johdosta esitetään, että hallitus muuttaa esitystään valtuustolle siten, että tuloveroprosentiksi esitetään 20,00.

Lisätuotto kunnallisveroon on n. 300 000 euroa.
Lähikunnista Lempäälän ja Kangasalan hallitukset esittävät tuloveroprosentiksi 20,00.

Esitys (kunnanjohtaja Häkämies):

HALLITUS esittää, että VALTUUSTO päättää vuoden 2010 tuloveroprosentiksi 20,00.

Päätös: HALLITUS hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Valtuusto 9.11.2009, 32 §

Päätös: VALTUUSTO hyväksyi esityksen yksimielisesti.

tiedottaminen:
. talousjohtaja Paloranta

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet	Otteen tarkastetusta/tarkastamattomasta pöytäkirjasta oikeaksi todistan. Hämeenkyrössä ____/____ 200__ Pöytäkirjanvarmentaja Arkistosihteeri _____ Hallintopalvelusihteeri _____
--	--

HALLINTOPALVELUT; KIINTEISTÖVEROPROSENTIT 2010

Hallitus

2.11.2009, 154 §

Talousjohtaja Tiina Paloranta, puh 050 5967522:

Kuntalain 66 §:n mukaan valtuuston on viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan valtuusto määrää kiinteistöveroprosentin suuruuden vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella.

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistön arvo määräytyy varallisuuden arvostamista verotuksessa annetun lain mukaisesti.

Kiinteistöverolaki määrää minkälaisista kiinteistöistä veroa on maksettava ja mitkä ovat siitä vapautetut kiinteistöt. Kiinteistöverovelvollinen on kiinteistön omistaja.

Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle esityksen kiinteistöverolain muuttamisesta kiinteistöverojen ala- ja ylärajojen osalta. Lain käsittely on kesken. Jos laki hyväksytään, nousevat vakituisen asuinrakennuksen ja yleisen kiinteistöveroprosentin ala- ja ylärajat. Laki tulisi voimaan 1.1.2010 ja sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2010 toimitettavassa kiinteistöverotuksessa.

Kiinteistöveroprosentin vaihteluvälit lakiesityksen mukaan (sulkeissa nykyinen vaihteluväli)

- yleinen 0,6 – 1,35 (0,50 - 1,00)
- vakituiset asuinrakennukset 0,32 – 0,75 (0,22 - 0,50)
- muut asuinrakennukset (mm. loma-asunnot) enintään 0,6 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vakituisen asuinrakennusten veroprosentti
- voimalaitokset enintään 0,60 - 2,85 (0,50 -2,5)

Asuntorakentamiseen kaavoitetun rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentiksi kunta voi määrätä vähintään 1,00 ja enintään 3,00 prosentin suuruisen kiinteistöveron.

Kiinteistöverolain 13 a §:n mukaan valtuusto voi määrätä yleishyödyllisen yhteisön omistaman rakennuksen ja sen maapohjan kiinteistö-

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet	Otteen tarkastetusta/tarkastamattomasta pöytäkirjasta oikeaksi todistan. Hämeenkyrössä ____/____ 200____ Pöytäkirjanvarmentaja Arkistosihteeri _____ Hallintopalvelusihteeri _____
--	--

veroprosentin alhaisemmaksi, jos kiinteistöllä sijaitseva rakennus on pääasiallisesti yleisessä tai yleishyödyllisessä käytössä. Kiinteistövero-prosentti voi olla myös 0,0.

Vertailutietoja vuodelta 2009

	Hämeenkyrö	Koko maa	Pirkanmaa
yleinen kiinteistövero	0,80	0,74	0,75
vakituinen asunto	0,30	0,29	0,30
muu asuinrakennus	0,90	0,89	0,89
voimala	2,5		

Hämeenkyrössä rakentamattomien rakennuspaikkojen kiinteistövero on ollut 3,0 %. Pirkanmaalla veroa perii kuusi kuntaa, neljässä prosentti on ollut 3, yhdessä 2,5 ja yhdessä 2. Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistövero on ollut 0,00 %.

Vuoden 2008 kiinteistöveron tuotto oli 1 milj. euroa. Vuodelle 2009 kiinteistöverotuoton on talousarviossa 1,1 milj. euroa.

Mikäli kiinteistöverot nostettaisiin lakiesityksen ylärajojen mukaisiksi, kiinteistöveron tuotto olisi noin 2,2 milj. euroa.

Talousjohtajan lausunto:

Kiinteistöveroprosentteja nostetaan seuraavasti vuodelle 2010:

- yleinen kiinteistövero 0,95 %
- vakituinen asunto 0,55 %
- muu asuinrakennus 1,05 %
- voimalaitos 2,85 %
- rakentamaton tontti 3 %
- yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistövero 0,00 %

Kiinteistöveron tuotto näillä veroprosenteilla on noin 1,7 miljoonaa euroa.

Esitys (kunnanjohtaja Häkämies):

HALLITUS esittää VALTUUSTOLLE, että se hyväksyy kiinteistöveroprosenteiksi vuodelle 2010

- yleinen kiinteistövero 0,95 %
- vakituinen asunto 0,55 %
- muu asuinrakennus 1,05 %
- voimalaitos 2,85 %

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet	Otteen tarkastetusta/tarkastamattomasta pöytäkirjasta oikeaksi todistan. Hämeenkyrössä ____/____ 200__ Pöytäkirjanvarmentaja Arkistosihteeri _____ Hallintopalvelusihteeri _____
--	--

Valtuusto

9.11.2009

-
-	rakentamaton tontti	3 %
-	yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistövero	0,00 %

Päätös: HALLITUS hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Valtuusto 9.11.2009, 33 §

Päätös: VALTUUSTO hyväksyi hallituksen esityksen muutoin, mutta korotti muun asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentiksi 1,15. Valtuusto oli päätöksessään kaikilta osin yksimielinen.

Valtuutettu Uusitalo esitti ryhmäpuheenvuorossa ryhmäjohtajien yksimielisen kannan, että muun asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentiksi valtuusto päättää 1,15. Tämänkin valtuusto sittemmin yksimielisesti hyväksyi.

Tiedottaminen:
. talousjohtaja Paloranta

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet	Otteen tarkastetusta/tarkastamattomasta pöytäkirjasta oikeaksi todistan. Hämeenkyrössä ____/____ 200__ Pöytäkirjanvarmentaja Arkistosihteeri _____ Hallintopalvelusihteeri _____
--	--

TEKNISEN LAUTAKUNNAN JOHTOSÄÄNTÖ

Tekninen lautakunta

7.10.2009, 68 §

Liite

Toimistopäällikkö Pirkko-Liisa Vanttinen:

Nykyinen teknisen lautakunnan johtosääntö tuli voimaan 7.11.2007.

Johtosäännön tarkistustarpeita:

- kunnan toimitilojen vuokraaminen ja hallinnointi siirtyy tekniselle lautakunnalle 1.1.2010 alkaen
- lautakunnan ratkaisuvalltaan tulee sisällyttää sisäinen valvonta, riskienhallinta ja valmiustoimintakyky
- lautakunnan ratkaisuvalltaan tulee sisällyttää päättäminen yksikköjaosta ja yksiköiden johtamisesta.

Johtosääntöesitys 1.1.2010 on esityslistan liitteenä.

Esitys (kunnaninsinööri Ari Kulmala):

Lautakunta hyväksyy teknisen lautakunnan johtosäännön ja antaa sen hallituksen ja valtuuston hyväksyttäväksi.

Päätös:

Lautakunta hyväksyi esityksen.

Ote:

- kunnanhallitus
- liikelaitospäällikkö

Hallitus

19.10.2009, 145 §

Liite

Hallintojohtaja Vesa Perälä, puh. 050 68194:

Pidän johtosääntötarkistusta toiminnallisesti ja muutoinkin tarkoituksenmukaisena.

Esitys (kunnanjohtaja Häkämies):

HALLITUS esittää, että VALTUUSTO hyväksyy johtosäännön muutoin, mutta kunnaninsinöörin vaalia koskevan ratkaisuvallan hallitus poistaa teknisen lautakunnan johtosäännöstä. Ratkaisuvallalta osin on hallituksella. HALLITUS lisää kunnaninsinöörin ratkaisuvalltaan tarkennuksen: ... jollei asiaa ei ole johtosäännöllä määrätty muun viranomaisen ratkaisuvalltaan (sivistyslautakunnan johtosääntö; liikunta- ja nuorisosihteerin ratkaisuvallalta) eikä kohteelle ole määrätty muuta haltijaa ja sisäistä vuokraa.

HALLITUS esittää vielä, että VALTUUSTO määrää teknisen lautakunnan johtosäännön sovellettavaksi 1.1.2010 –

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet	<p>Otteen tarkastetusta/tarkastamattomasta pöytäkirjasta oikeaksi todistan.</p> <p>Hämeenkyrössä ____/____ 200__</p> <p>Pöytäkirjanvarmentaja Arkistosihteeri _____ Hallintopalvelusihteeri _____</p>
--	---

Valtuusto

9.11.2009

Päätös: HALLITUS hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Valtuusto 9.11.2009, 34 §

Liite

Päätös: VALTUUSTO hyväksyi johtosäännön ja määräsi sen noudatettavaksi 1.1.2010.

Keskustelun kuluessa valtuutettu Myllymäki esitti, että johtosääntöön otetaan määräys toimenkuvauksista. Kunnanjohtaja totesi hallintosääntöön sisältyvän toimenkuvausta koskevan määräyksen, joten sitä ei tässä johtosäännössä tarvita. Puheenjohtaja ilmoitti hallituksen vielä toteavan asiantilan.

Ote:

- . tekninen lautakunta (tiedottaminen ja muu täytäntöönpano)
- . arkistos sihteeri x 5

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet	Otteen tarkastetusta/tarkastamattomasta pöytäkirjasta oikeaksi todistan. Hämeenkyrössä ____/____ 200__ Pöytäkirjanvarmentaja Arkistos sihteeri _____ Hallintopalvelusihteeri _____
--	--

Valtuusto

9.11.2009

ILMOITUKSET

1. Hallitus on valinnut sivistysjohtajan virkaan kasvatustieteiden maisteri Kati Halosen Tampereelta.
2. Hallitus on tehnyt myyntipäätöksen Haukijärven koulukiinteistöistä. Ostajat ovat Pekka Ruuska ja Inga Mustakallio omaan tai perustettavan yhtiön lukuun Genevestä.
3. Tilastokeskuksen väestöennuste 2040.
4. Verotulot v. 2008.
5. Paras – Nokia isäntämallin valmistelun organisointi. Valtuutettu Parhankangas kysyi organisoinnista. Kunnanjohtaja Häkämies vastasi kysymykseen.
6. Perusturvalautakunnan puheenjohtajan informaatio.

Valtuusto päätti perusturvalautakunnan puheenjohtajan Kirsi Parhankankaan selonteon jälkeen haastaa hyväntekeväisyysasiaan Ikaalisten, Kihniön, Parkanon, Sastamalan ja Ylöjärven valtuuston. Valtuutettu Parhankangas täytäntöönpanee haasteen.

- - -

Valtuusto hyväksyi sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän esityksen, että valtuusto ei 14.12.2009 kokouksensa jälkeen käy jouluaterialle.

- - -

Valtuustolle jätettiin Pekka Nuortevan muiden ohella allekirjoittama Gmo-vapaa Hämeenkyrö –valtuustoaloite. Puheenjohtaja totesi lähettävänsä aloitteen hallituksen valmisteltavaksi.

Valtuuston 1. varapuheenjohtaja Päivi-Lea Leppänen ja 2. varapuheenjohtaja Reino Tuomi raportoivat ennen kokousta Suomen Kuntaliiton Kuntapäivien 2009 ilmastonmuutosteemasta.

Valtuusto kuuli Kostulan koulun rehtori Timo Mäkelän puheenvuoron ennen kokousta.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet	<p>Otteen tarkastetusta/tarkastamattomasta pöytäkirjasta oikeaksi todistan.</p> <p>Hämeenkyrössä ____/____ 200__</p> <p>Pöytäkirjanvarmentaja Arkistosihteeri _____ Hallintopalvelusihteeri _____</p>
--	---

Kokouspäivä

9.11.2009

Pöytäkirja pidetty yleisesti nähtävillä

17.11.2009

Pykälät

31, 32, 33 ja 34

Valitus- . oikeus . viran- omainen sekä valitus- ajan laskemi- nen	<p>Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.</p> <p>Valitusviranomaisen, osoite ja postiosoite Hämeenlinnan hallinto-oikeus Osoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi Puhelin: 010 36 42200/vaihde 0100 86330/vaihde Telefaksi: 010 36 42269</p> <p>Muu valitusviranomaisen;</p> <p>Valitusaika on 30 päivää</p> <p>Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Määräaika (30 pv) lasketaan siten, ettei siihen lueta nähtäväksiastamispäivää. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.</p>
	<p>Valituskirjassa on ilmoitettava</p> <ul style="list-style-type: none">- päätös, johon haetaan muutosta- miltä kohdin päätöksestä valitetaan ja muutosvaatimus perusteineen sekä- valittajan nimi ja kotikunta, sekä osoite, johon asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. <p>Jos valituskirjan laatijana on joku muu henkilö, on valituskirjassa ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valitusasiakirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan allekirjoitettava.</p> <p>Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä, sekä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on esitettävä valtakirjansa tai osoitettava oikeutensa edustukseen hallintolain 12 §:n mukaisesti.</p>
Vali- tusasia- kirjojen toimitta- minen	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalta vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.</p>